

Dobrosława Świerczyńska

"Listowniki polskie. Stan i perspektywy badań", Przemysława Matuszewska, "Pamiętnik Literacki" z.3/4 (1981) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 26/4 (90), 171

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ MATUSZEK Gabriela: Współistnienie dwu poetyk: ekspresjonistycznej i modernistycznej w powieści "Krzyk" S. Przybyszewskiego. "Zeszyty Naukowe UJ", DCXXXV, Prace Historycznoliterackie, z. 43, Kraków 1981, s. 83-101.

"Krzyk" Przybyszewskiego, powieść rozpoczęta w roku 1914, a wydana w 1917, stoi na pograniczu dwu poetyk. Modernistyczna jest w niej technika, modernistyczne motywy i symbole. Ekspresjonizm przejawia się w warstwie słowno-obrazowej oraz w konstrukcji świata przedstawionego (wizje bohatera). W sporze o początek polskiego ekspresjonizmu autorka dostrzega elementy ekspresjonizmu w utworach napisanych przed sformułowaniem poetyki tego prądu (tendencje preekspresjonistyczne), a w ekspresjonizmie właściwym widzi "egzystencjalną formę modernizmu".

BP/90/47

J.Z.

/II/ MATUSZEWSKA Przemysława: Listowniki polskie. Stan i perspektywy badań. "Pamiętnik Literacki" 1981 z. 3/4 s. 41-53.

Autorka stwierdza, że listowniki, czyli zbiory przykładów stylu epistolarnego w dawnej Polsce, wywoływały dotąd niewielkie zainteresowanie badaczy (pisali o nich m.in. W. Bruchnalski, W. Pniewski, L. Winniczuk, M. Klimowicz, P. Matuszewska, marginalnie - B. Kryda i S. Skwarczyńska). A ten gatunek "literatury stosowanej" zasługuje na większą uwagę: jest dokumentem świadomości językowo-stylistycznej swej epoki, odzwierciedla walkę o określony typ języka literackiego, mówi o procesie kształtowania się gustów stylistycznych, o granicy "literackości" itp. Listowniki staropolskie adresowane były do uczniów (te realizowały w pewnym stopniu program nauczania retoryki i języków obcych) oraz - w swym nurcie kancelaryjno-politycznym - do odbiorców już wykształconych, wśród których propagowano osiągnięcia epistolograficzne wybitnych mężów stanu.

BP/90/48

D.Ś.